

Kommunstyrelsen

Finansdepartementet

KS § 220 Dnr KSN 2016–000587

Regional indelning; tre nya län – delbetänkande av indelningskommittén (SOU 2016:48) - remiss

Indelningskommitténs delbetänkande Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48) har skickats ut på remiss. Betänkandet innehåller förslag på att bilda tre nya län och motsvarande landsting för en stark samhällsorganisation med förutsättningar för att skapa utveckling och välfärd i hela landet. De nya län som föreslås är Norrlands län, Svealands län och Västra Götalands län.

Kommittén förslår att ändringarna i länsindelningen ska träda i kraft den 1 januari 2018 och landstingsindelningen den 1 januari 2019.

Remitteringen har sänts ut till 347 instanser och remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 6 oktober 2016. Indelningskommittén kommer i sitt slutbetänkande att återkomma till de återstående länen.

Redan i mars 2016 presenterades ett diskussionsunderlag där Sveriges 21 län och landsting slogs ihop till sex storregioner och där Värmland och Halland lades in under Västra Götaland. I delbetänkandet är det bara tre storregioner som föreslås bildas redan 2019. Detta eftersom kommittén bedömt att det endast är där som det går att genomföra sammanslagningen tidigare än år 2023.

Bengtsfors kommun ställer sig bakom kommitténs förslag i allt väsentligt och är mycket positiv till att Värmlands län införlivas i Västra Götalands län redan år 2019. Bengtsfors kommun anser dock inte att hela eller delar av Hallands län ska ingå i Västra Götalands län.

Bengtsfors kommun ställer sig också bakom kommitténs bedömning att de statliga myndigheternas regionala indelning måste samordnas och följa den indelning som gäller för län och regioner.

Beredande organ

Kommunchefen, 1:e kommunsekreteraren och utredarens tjänsteskrivelse
2016-09-02

Kommunstyrelsens allmänna utskotts förslag till beslut 2016-09-06 § 178

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen i Bengtsfors kommun ställer sig bakom remissyttrande
daterat 2016-09-07 *W*

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Ulrika Thorell telefon 0531-526002
ulrika.thorell@bengtsfors.se

Finansdepartementet

Regional indelning; tre nya län – delbetänkande av indelningskommittén (SOU 2016:48) - remiss

Sammanfattning

Indelningskommitténs delbetänkande Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48) har skickats ut på remiss. Betänkandet innehåller förslag på att bilda tre nya län och motsvarande landsting för en stark samhällsorganisation med förutsättningar för att skapa utveckling och välfärd i hela landet. De nya län som föreslås är Norrlands län, Svealands län och Västra Götalands län.

Kommittén förslår att ändringarna i länsindelningen ska träda i kraft den 1 januari 2018 och landstingsindelningen den 1 januari 2019.

Remitteringen har sänts ut till 347 instanser och remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 6 oktober 2016. Indelningskommittén kommer i sitt slutbetänkande att återkomma till de återstående länen.

Redan i mars 2016 presenterades ett diskussionsunderlag där Sveriges 21 län och landsting slogs ihop till sex storregioner och där Värmland och Halland lades in under Västra Götaland. I delbetänkandet är det bara tre storregioner som föreslås bildas redan 2019. Detta eftersom kommittén bedömt att det endast är där som det går att genomföra sammanslagningen tidigare än år 2023.

Bengtsfors kommun ställer sig bakom kommitténs förslag i allt väsentligt och är mycket positiv till att Värmlands län införlivas i Västra Götalands län redan år 2019. Bengtsfors kommun anser dock inte att hela eller delar av Hallands län ska ingå i Västra Götalands län.

Bengtsfors kommun ställer sig också bakom kommitténs bedömning att de statliga myndigheternas regionala indelning måste samordnas och följa den indelning som gäller för län och regioner.

Bakgrund

I regeringens direktiv 2015:77 angavs att utredningen skulle föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebar att Sverige delades in i färre län och landsting. Syftet var att skapa en ändamålsenlig indelning och effektiva

organisationer som medförde bestående fördelar. Kommittén skulle vidare utreda och analysera behovet av ekonomiska regleringar och anpassningar av systemet för kommunalekonomisk utjämning. Enligt direktiven skulle de nya indelningarna träda i kraft den 1 januari 2023. Om det var möjligt att genomföra indelningsändringar redan den 1 januari 2019 skulle detta föreslås i ett delbetänkande. I detta delbetänkande lämnas sådana förslag som för landstingens del kan träda i kraft den 1 januari 2019.

Kommittén kommer i sitt slutbetänkande att återkomma med indelningsförslag för resten av landet samt i frågor som rör samtliga län och landsting på andra sätt. Även statliga myndigheters regionala indelning kommer att ingå i kommitténs slutbetänkande.

Utgångspunkten för betänkandet är arbeten som gjorts av tidigare utredningar, framför allt av Ansvarskommittén och Utredningen om den statliga regionala förvaltningen. Ansvarskommittén föreslog i betänkandet Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10) att en ny indelning av län och landsting bör utformas efter följande kriterier:

- En gemensam läns- och regionkommunindelning som även statliga sektorsmyndigheter med regionindelning som regel ska följa.
- Ett riktvärde för invånarantal på mellan en och två miljoner invånare och som inte utan starka skäl understiger en halv miljon invånare.
- Att varje regionkommun har ett eget regionsjukhus eller, om så inte är möjligt, etablerar ett institutionaliserat samarbete med en regionkommun som har det.
- Att varje regionkommun har minst ett universitet med betydande fasta forskningsresurser.
- Att arbetsmarknadsregionerna, så som de beräknas se ut 2030, utgör byggstenar i läns- och regionkommunindelningen och inte bör delas, annat än om mycket starka skäl föreligger.
- Att län och regionkommuner så långt som möjligt avgränsas så att medborgarna kan känna anknytning dit.

Yttrande

Bengtsfors kommun ställer sig bakom kommitténs förslag i allt väsentligt och är mycket positiv till att Värmlands län införlivas i Västra Götalands län redan år 2019. Bengtsfors kommun anser dock inte att hela eller delar av Hallands län ska ingå i Västra Götalands län.

Bengtsfors kommun ställer sig också bakom kommitténs bedömning att de statliga myndigheternas regionala indelning måste samordnas och följa den indelning som gäller för län och regioner.

7. Samordnad länsindelning med statliga myndigheter och verk

Stora delar av statens regionala verksamheter har inte längre länet som utgångspunkt. Det gäller bland annat Polismyndigheten, Skatteverket och Försäkringskassan med flera. Eftersom de har bedrivit sitt förändringsarbete

utifrån de enskilda myndigheternas perspektiv så har resultatet blivit att varje myndighet har utvecklats och effektiviserats utifrån den egna verksamhetens förutsättningar, utan att ta hänsyn till effekterna på den samlade statliga förvaltningen. Detta har lett till att myndigheter idag är organiserade på olika sätt och att staten därigenom försvagats i sitt regionala arbete. Den enda statliga myndigheten som är indelad efter länet är länsstyrelserna. Emellertid stämmer inte detta heller helt överens med verkligheten eftersom vissa ärendetyper har koncentrerats till ett antal länsstyrelser. Det är därför positivt att kommitténs bedömning är att statliga myndigheter bör ha en samordnad regional indelning och att länsstyrelsernas uppdrag att samordna staten regionalt bör förtydligas och förstärkas.

Bengtsfors kommun ställer sig bakom kommitténs bedömning att de statliga myndigheternas regionala indelning måste samordnas och följa den indelning som gäller för län och regioner.

13. Västra Götalands län

Kommittén föreslår att Värmlands län och Västra Götalands län den 1 januari 2018 ska läggas samman till ett län. Det nya länet föreslås få benämningen Västra Götalands län. Därefter föreslås att Värmlands läns landsting och Västra Götalands läns landsting den 1 januari 2019 läggs samman till Västra Götalands läns landsting.

Bengtsfors kommun har inte några invändningar emot att Värmlands län införlivas i Västra Götalands län. Tvärtom kan det få positiva effekter för Bengtsfors på flera sätt, framförallt genom kollektivtrafiken. Det knyter också samman näringslivet runt Väneren och bygger vidare på befintliga samarbeten samt ger förutsättningar för ett gemensamt samarbete med Norge.

Att slå samman flera län leder till att avståndet mellan en regions centrum och den yttre gränsen växer. Det kan medföra nackdelar i form av sämre utbud och längre avstånd till välfärdstjänster, en begränsad kollektivtrafik och färre satsningar på infrastruktur. Bengtsfors kommun upplever redan detta faktum. En utvidgning med Värmlands län skulle dock få effekten att Bengtsfors kommun får en mer central placering i länet. Detta skulle vara positivt sett ur samtliga nämnda aspekter.

Kollektivtrafik Västra Götalands län

Sett ur ett kollektivtrafikperspektiv är en sammanslagning mellan Västra Götaland och Värmlands län ett bra förslag. Bengtsfors kommun och Dalsland ligger i de nordligaste delarna av Västra Götaland och gränsar således till Värmland. En administrativ gräns som inte borde påverka hur kollektivtrafiken fungerar, men så är inte fallet. Det är en mycket marginell del av kollektivtrafiken som rullar över länsgränsen. Samordningen kring kollektivtrafiken över länsgränserna är i dagsläget mycket begränsad, vilket innebär att många väljer bort kollektivtrafiken i dessa lägen eftersom det inte fungerar att resa hela vägen. Med kollektivtrafik avser vi såväl tåg- som busstrafik. Genom en sammanslagning mellan Västra Götaland och Värmland kommer en ny gemensam kollektivtrafikmyndighet att skapas och sannolikt kommer detta problem att upphöra. Karlstads universitet är ett attraktivt lärosäte för många som väljer att läsa vidare i vårt område. Kollektivtrafiken till och från Karlstad från norra Dalsland behöver skapa så bra förutsättningar

som möjligt för att möjliggöra universitetsstudier i kombination med boende, familj och fritidsaktiviteter i Dalsland.

Bengtsfors kommun gränsar också till Norge och även här upplever kommunen svårigheter att få till trafik som fungerar för arbets- och studiependling över nationsgränsen. Flera kommuner i Värmland gränsar också till Norge, vilket så också är fallet för Dals Eds och Strömstads kommuner i Västra Götaland. Genom sammanslagning med Värmland blir vi fler kommuner i samma region som gränsar till Norge och som arbetar för fungerande arbets- och studiependling över gränsen.

Det pågår ett omfattande arbete att förkorta restiden för tågtrafiken mellan Stockholm – Oslo. Det är betydelsefullt att knyta samman annan kollektivtrafik med denna trafik för att dra nytta av denna utveckling för Bengtsfors kommuns del.

Vänern

En viktig gemensam resurs i det nya länet skulle vara Vänern och Göta älv. Dels vad det gäller vattenförsörjning och natur och kulturturism, men även vad gäller godstransporter. Idag fraktas ca 2 miljoner ton gods på Vänern till Göteborgs hamn vilket motsvarar 65 000 biltransporter. Bengtsfors kommun anser att det är en stor fördel med en regional aktör som ger ett helhetsperspektiv för samtliga verksamheter vad gäller Göta älv och Vänern.

Halland som en del i länet?

Enligt den karta som presenterades av kommittén i mars 2016 så ingick Halland i samma län som Västra Götalands och Värmlands län. Det förslag som nu presenteras omfattar inte Hallands län eftersom kommittén har bedömt att det inte är möjligt att föreslå en sådan indelningsändring till 2019. Anledningen är att det är enbart de regioner som är positiva till en sammanslagning som kan slås ihop tidigare. Hallands län ställer sig inte positiv till att ingå i Västra Götalands län. Samtidigt konstaterar kommittén att Hallands norra delar är nära knutna till Västra Götalands län. Bland annat genom att Falkenbergs, Kungsbacka och Varbergs kommuner ingår i samma sjukvårdsregion som Västra Götalands landsting. Dessa tre kommuner ingår också i Göteborgs lokala arbetsmarknadsregion. Två av kommunerna är dessutom medlemmar i kommunalförbund med basen i Västra Götaland. Södra Halland har dock inte har samma kopplingar till Västra Götalands län.

Bengtsfors kommun anser inte att Halland ska ingå i Västra Götalands län, men om det skulle bli så bör införlivningen ske samtidigt som Värmland och Västra Götaland blir ett län.

Demokratiaspekter

En ny inledning med större län innebär att det skapas nya förutsättningar för demokratin och det politiska systemet i landstinget. För en politiker innebär det en utmaning att bedriva politik i ett större område med fler människor.

Idag bedrivs många verksamheter över läns- och landstingsgränser via så kallade samarbetsavtal. När länet växer kan behovet av dessa avtal minska när besluten istället kan fattas direkt via demokratiskt valda organ. Detta är en klar fördel sett ur ett demokratiperspektiv eftersom beslutsprocessen blir mer tydlig och transparent. Medborgarna får en bättre förståelse för var ett beslut

är fattat, en möjlighet att påverka processen och inte minst att utkräva ansvar av de förtroendevalda.

På längre sikt är det viktigt att det finns en stark legitimitet för ett nytt län och landsting. Den skapas genom väl fungerande tjänster med god kvalitet och ett fungerande politiskt system. Organisationen måste också ha förmåga att möta medborgarna och deras förväntningar och att skapa förutsättningar för god likvärdig service och välfärd i hela länet. Här är en väl utvecklad informationsteknik viktig för att skapa forum för dialog mellan medborgare och politiker, och inte minst en enkel väg in till de välfärdstjänster som medborgaren har rätt till.

12. Svealands län

Kommittén föreslår i delbetänkandet ett bildande av Svealands län bestående av dagens Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län. Dessa skulle då utgöra en stark samarbetspartner bland annat till Stockholms län. Samverkan kring bland annat kollektivtrafik och transportinfrastruktur underlättas av att hanteras av två parter i stället för i dagens indelning. Detta område har inom hälso- och sjukvårdsområdet samverkat länge inom ramen för den något större Uppsala-Örebro sjukvårdsregion.

Bengtstors kommun har inte några invändningar mot kommitténs förslag om bildandet av Svealands län.

11. Norrlands län

Kommittén föreslår en sammanläggning av de fyra nordligaste länen, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län och landstingen i dessa län. På så sätt uppnås en tillräcklig styrka för att ansvara för sjukvården i landstinget och resurser för ett effektivt regionalt utvecklingsarbete. Länen är glest befolkade och för att få tillräcklig kraft i det nya länet blir det med nödvändighet ett stort geografiskt område. Här har således avvägningar gjorts mellan å ena sidan resursstyrka och å andra sidan geografisk storlek.

Med nuvarande förslag kommer Norrlands län att bli mycket stort, vilket är en klar nackdel i vissa delar. Dels för de politiker som ska fullgöra sina uppdrag med avsevärt längre avstånd, men även för att risken ökar att medborgare får längre avstånd till sjukhus och andra samhällsinrättningar. Utredningen ser dock inte att detta är någon fara utan hävdar istället att en större huvudman får mer resurser vilket ger medborgarna en bättre service. Fördelen är att de samlade resurserna ger en jämnstark region jämfört med övriga Sverige.

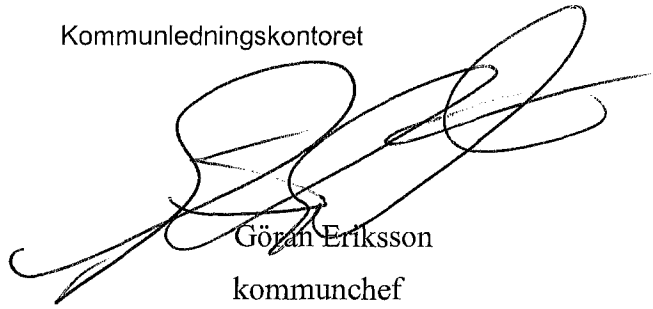
Mot bakgrund av ovanstående resonemang ställer sig Bengtstors kommun bakom kommitténs förslag om bildandet av Norrlands län.

Förvaltningens förslag till beslut

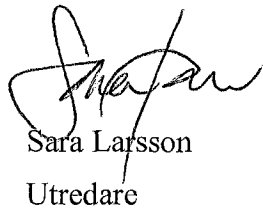
Kommunstyrelsens i Bengtstors kommun ställer sig bakom remissyttrande daterat 2016-09-07

Bengtsfors kommun

Kommunledningskontoret

Göran Eriksson
kommunchef

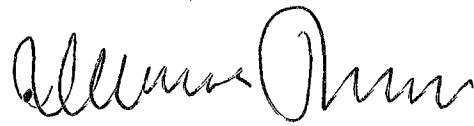

Sara Larsson
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2016-09-07

Sida
6(6)

Ulrika Thorell
1:e kommunsekreterare